

Sygn. akt II CNP 48/09

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący)

SSN Wojciech Jan Katner

SSA Barbara Trębska (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 25 listopada 2009 r.,
skargi wierzyciela Banku Spółdzielczego
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Rejonowego w P.
z dnia 5 listopada 2007 r., sygn. akt [...]
wydanego w postępowaniu upadłościowym
M.D. – prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „Firma D.”
na skutek zażalenia wierzyciela Banku Spółdzielczego
na postanowienie Sędziego Komisarza z dnia 13 sierpnia 2007 r.
w przedmiocie odrzucenia zgłoszenia wierzytelności
Banku Spółdzielczego złożone w dniu 25 maja 2007 r.

oddala skargę;

**oddala wniosek Syndyka masy upadłości M.D. prowadzącego
działalność gospodarczą pod nazwą „Firma D.” o zasądzenie
kosztów postępowania.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2007 r. Sąd Rejonowy w P. Trybunalskim w sprawie upadłościowej M.D., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „Firma D.”, oddalił zażalenie wierzyciela – Banku Spółdzielczego na postanowienie Sędziego Komisarza z dnia 13 sierpnia 2007 r. w przedmiocie odrzucenia zgłoszenia wierzytelności Banku Spółdzielczego z dnia 25 maja 2007 r.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 16 maja 2006 r. wierzyciel upadłego – Bank Spółdzielczy zgłosił w postępowaniu upadłościowym wierzytelność w kwocie 128 770,73 zł, na którą wystawione zostały bankowe tytuły wykonawcze oraz tytuły wykonawcze dotyczące wydania przewłaszczonej na zabezpieczenie ruchomości. Syndyk masy upadłości odmówił uznania powyższej wierzytelności na liście wierzytelności. Bank Spółdzielczy nie zgłosił do listy sprzeciwu, a Sędzia Komisarz zatwierdził ją postanowieniem z dnia 17 stycznia 2007 r. W dniu 25 maja 2007 r. Bank Spółdzielczy ponownie zgłosił wierzytelność, z tym, że w kwocie 90 286,98 zł. Wynikała ona z tych samych tytułów wykonawczych co poprzednia. Syndyk odmówił jej uznania, powołując się na fakt powtórnego zgłoszenia wierzytelności w tym samym postępowaniu. Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2007 r. Sędzia Komisarz na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 229 p.u.n. odrzucił ponowne zgłoszenie wierzytelności Banku Spółdzielczego.

Rozpoznając zażalenie wierzyciela na powyższe postanowienie, w którym skarżący podniósł, że uprawomocnienie się listy wierzytelności nie powoduje powagi rzeczy osądzonej, a zgłoszenie wierzytelności z dnia 25 maja 2007 r. nie opiera się na tych samych podstawach i twierdzeniach co poprzednie, Sąd Rejonowy oddalił je jako niezasadne. Sąd ten podzielił stanowisko Sędziego Komisarza, iż zgłoszenie wierzytelności dokonane 25 maja 2007 r. jest tożsame ze zgłoszeniem z dnia 16 maja 2006 r.. Wynika ono bowiem z tych samych umów kredytowych i bankowych tytułów wykonawczych. Drugie zgłoszenie pomija jedynie zawarte w pierwszym tytuły wykonawcze dotyczące wydania przewłaszczonej ruchomości, zmniejszając tym samym kwotę wierzytelności, ale okoliczność ta

proceedzi tylko do modyfikacji wierzytelności zgłoszonej już uprzednio, a nie do powstania nowej. W ocenie Sądu Rejonowego nie znajduje oparcia w prawie stanowisko skarżącego, iż prawomocne zgłoszenie wierzytelności z dnia 16 maja 2006 r. nie stanowi powagi rzeczy osądzonej, podobnie jak i twierdzenie, że obydwa zgłoszenia dotyczą różnych wierzytelności. Z tych względów Sąd podzielił pogląd o konieczności odrzucenia ponownego zgłoszenia wierzytelności na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 229 u.p.n.

W skardze o stwierdzenie niezgodności tego prawomocnego orzeczenia z prawem, Bank Spółdzielczy zarzucił naruszenie przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., poprzez uznanie, że zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym stanowi powagę rzeczy osądzonej, a nadto podniósł, że orzeczenie to jest niezgodne z art. 252 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu o jakiej stanowi art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który służy uzyskaniu odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej. Jako środek nadzwyczajny nie może wszakże przysługiwać od każdego wadliwego wyroku czy postanowienia kończącego postępowanie w sprawie. Zgodnie z utrwalonym już w tej mierze orzecznictwem Sądu Najwyższego, skarga może być uwzględniona tylko wówczas, gdy naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany, rudymenarny, wynikający z ewidentnych błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa (por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 9 marca 2006 r., II BP 6/05, OSNP 2007/3-4/42, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007/1/ 17, z 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06. Biul. SN 2007, nr 4, z dnia 3 grudnia 2008 r., V CNP 82/08, niepubl.). Przy wydawaniu bowiem każdego orzeczenia, sąd stosując prawo dokonuje jego wykładni, która z istoty swej dopuszcza wielość możliwych interpretacji. Za niezgodne z prawem można zatem uznać jedynie orzeczenie oczywiście sprzeczne z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo takie, które zostało wydane w wyniku wykładni bezsprzecznie

błędnej lub nieprawidłowego zastosowania prawa, zauważalnych bez głębszej inferencji prawniczej. W rezultacie nie można stwierdzić niezgodności z prawem orzeczenia opartego na przepisie prawa, którego treść dopuszcza możliwość różnych, popartych uzasadnionymi argumentami interpretacji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, Dz. U. Nr 145, póź. 1638, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, i z dnia 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05, niepubl., z dnia 10 czerwca 2008 r. I BP 54/07, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie błędne jest przekonanie skarżącego o rażącym naruszeniu prawa w rozumieniu wyżej przedstawionym, a więc takiego, które mogłoby prowadzić do uwzględnienia wniesionej przez niego skargi. Jej zarzuty dotyczą dwóch kwestii. Po pierwsze, zastosowania przez Sąd Rejonowy art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., który nakazuje odrzucenie pozwu (a w związku z art. 229 u.p.n. także wniosku w postępowaniu upadłościowym) w przypadku, gdy o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, a po drugie, pominięcia przez Sąd treści art. 252 ust. 1 u.p.n. przy ocenie ponownego zgłoszenia przez skarżącego wierzytelności w aspekcie powagi rzeczy osądzonej. Rozpoczynając rozważania od drugiego zagadnienia stwierdzić należy, iż zarzucane naruszenie wskazanego przepisu nie miało miejsca, gdyż nie mógł być on w przedmiotowej sprawie zastosowany. Przepis ten dotyczy bowiem możliwości zgłoszenia wierzytelności już po upływie określonego do dokonania tej czynności terminu, bez względu na przyczynę opóźnienia, aż do zatwierdzenia ostatecznego planu podziału funduszy masy upadłości (§ 2). Sytuacja taka odnośnie do wierzytelności zgłoszonej przez skarżącego, której dotyczy przedmiotowe orzeczenie Sądu Rejonowego, nie miała miejsca. Zgłaszał on bowiem wierzytelność dwukrotnie, przy czym pierwszy raz 16 maja 2006 r. w terminie, a wątpliwość sprowadzała się do tego, czy drugie zgłoszenie (z 25 maja 2007 r.) dotyczyło tej samej co poprzednie wierzytelności, która po rozpoznaniu pierwszego zgłoszenia nie została na zatwierdzonej liście wierzytelności uznana.

Nie może budzić wątpliwości, iż wierzytelność zgłoszona w dniu 25 maja 2007 r. była objęta także zgłoszeniem z 16 maja 2006 r. Dług upadłego w stosunku do Banku Spółdzielczego uległ w postępowaniu upadłościowym jedynie zmniejszeniu, wskutek sprzedaży przez Bank ruchomości jakie były na jego rzecz

tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu przewłaszczone i zostały mu wydane przez syndyka. Uznając, iż obydwie zgłoszenia dokonane przez skarżącego dotyczyły tej samej wierzytelności, i że w związku z tym to późniejsze podlegało na mocy art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzuceniu jako naruszające powagę rzeczy osądzonej, Sąd Rejonowy nie uchybił powyższej normie prawnej. Kwestia, czy prawomocne nieuznanie zgłoszonej wierzytelności na liście wierzytelności wywołuje stan powagi rzeczy osądzonej, nie jest wprost uregulowana w Prawie upadłościowym i naprawczym, ale była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego i doktryny i to nie po myśli skarżącego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 25 sierpnia 1994 r. (I PZP 33/94, OSNP 1994/10/161) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż w przypadku ponownego zgłoszenia w postępowaniu upadłościowym tej samej wierzytelności, podlega ona odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 68 Prawa upadłościowego (obecnie art. 229 Prawa upadłościowego i naprawczego) w zakresie objętym pierwszym wnioskiem. Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2006 r. (V CSK 74/05, Lex Polonica 1383234) na jakie powołuje się skarżący, dotyczy natomiast innej kwestii, a mianowicie tego, że postępowanie upadłościowe nie stanowi sprawy w toku w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., ale w tym znaczeniu, że rozstrzygnięcie w przedmiocie wierzytelności, tj. jej uznanie lub odmowa uznania nie ma waloru rzeczy osądzonej i w przypadku odmowy uznania wierzyciel będzie mógł jej dochodzić w postępowaniu procesowym (a nie ponownie w postępowaniu upadłościowym). Podobne stanowisko zajmował Sąd Najwyższy i we wcześniejszych orzeczeniach. W postanowieniu z dnia 20 grudnia 1996 r. wskazał, iż postanowienia sędziego komisarza i sądu w przedmiocie listy wierzytelności (...) nie przesądzają zasadności wierzytelności, gdyż jej uznanie lub odmowa skutkuje tylko w ramach postępowania upadłościowego i nie wyłącza stosowanego powództwa po jego ukończeniu (II CKU 68/96, Prok. i Pr. 1997/3/34). Analogiczne zapatrywanie prezentuje doktryna, stojąc na stanowisku, iż odmowa uznania wierzytelności ma znaczenie wyłącznie dla postępowania upadłościowego, w którym powoduje ona stan powagi rzeczy osądzonej. Przedmiot rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie dotyczył zaś tylko postępowania upadłościowego, a zatem sytuacja występująca w powołanym przez skarżącego orzeczeniu nie miała w niej miejsca.

Wobec powyższego rozpoznawana skarga nie może być uznana za zasadną. Kwestionowane orzeczenie Sądu Rejonowego nie zapadło z oczywistym i rażącym naruszeniem prawa, było natomiast wyrazem dopuszczalnej wykładni przepisów prawa procesowego, nie odbiegającej przy tym od dotychczasowej jego interpretacji dokonanej w orzecznictwie i w doktrynie.

Z tych powodów, na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. Nie uwzględniono wniosku Syndyka masy upadłości o zasądzenie „od pozwanego” na rzecz „powoda” kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, z braku ku temu podstaw, jako że Syndyk masy upadłości M.D. nie był stroną ani uczestnikiem niniejszego postępowania.